

**GÖÇ DURUMU VE GÖÇ NEDENİ EKSENİNDE ORTAOKUL
ÖĞRENCİLERİNİN HUKUK VE ADALET DERSİ TEORİK BİLGİ
DÜZEYLERİ VE DAVRANIŞ EĞİLİMLERİNİN İNCELENMESİ**

THEORETICAL KNOWLEDGE LEVELS AND BEHAVIORAL TRENDS OF LAW
AND JUSTICE COURSE OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN THE
CONTEXT OF THE MIGRATION SITUATION AND THE CAUSE OF
MIGRATION

Hakan ÖNGÖREN

Dr., Emniyet Genel Müdürlüğü,
İstanbul/Türkiye.
Dr., General Directorate of Turkish
National Police,
Istanbul/Turkey
hakanongoren@marun.edu.tr
ORCID ID: 0000-0003-3142-8184

Arzu Meryem DEMİRKIRAN

Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, Türkçe ve
Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı,
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü,
İstanbul/Türkiye.
Prof., Marmara University, Department of
Turkish and Social Sciences Education,
Department of Social Studies Teaching,
Istanbul/Turkey.
arzu.nurdogan@marmara.edu.tr
ORCID ID:0000-0001-5520-6717

Makale bilgisi | Article Information

DOI: 10.47994/usbad.1119319

Makale Türü / Article Type: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Date Received: 20.05.2022

Kabul Tarihi / Date Accepted: 11.08.2022

Yayın Tarihi / Date Published: 20.08.2022

Yayın Sezonu / Pub Date Season: Ağustos / August

Bu Makaleye Atıf İçin / To Cite This Article: Göç Durumu ve Göç Nedeni Ekseninde
Ortaokul Öğrencilerinin Hukuk ve Adalet Dersi Teorik Bilgi Düzeyleri ve Davranış
Eğilimlerinin İncelenmesi. *USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi* 4(9), 579-
601.

İntihal: Bu makale intihal.net yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

Plagiarism: This article has been scanned by intihal.net. No plagiarism detected.



İletişim: Web: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/usbad>
mail: usbaddergi@gmail.com

Öz: Bu araştırmada amaç ortaokulda seçmeli ders olarak verilen Hukuk ve Adalet dersini alan öğrencilerin göç durumu ve göç nedeni bağlamında dersle alakalı olarak sahip oldukları teorik bilgi düzeyleri ve davranış eğilimlerini öğrenmek ve anlamlılık düzeylerini tespit etmektir. Buna yönelik olarak araştırma sahası olan Sultanbeyli ilçesinde yer alan ve Hukuk ve Adalet dersinin verildiği toplam beş ortaokul belirlenmiştir. Araştırmaya 6. 7. ve 8. sınıf düzeylerinde toplamda 446 öğrenci katılım göstermiştir. Araştırmada anket yöntemi kullanılarak elde edilen veriler nicel araştırma yöntemlerinden betimsel ilişki araştırma modeli ile desenlenmiştir. Anketlerde öğrencilerin teorik bilgi düzeylerini ölçmek adına "Hukuk ve Adalet Dersi Teorik Bilgi ve Uygulama Eğilim Anketi" kullanılmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 26 programı kullanılarak t-Testi ve ANOVA testi kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre öğrencilerin göç durumu ile teorik bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ayrıca öğrencilerin ailelerinin göç nedeni ile davranış eğilimleri arasında da anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Buna göre araştırma sonunda elde edilen sonuçlar temel alınarak çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Göç, Hukuk ve Adalet Dersi, Ortaokul, Öğrenci

Abstract: The aim of this research is to learn the theoretical knowledge levels and behavioral tendencies of the students who take the Law and Justice course, which is given as an elective course in secondary school, in the context of migration status and the cause of migration, and to determine their level of meaningfulness. For this purpose, a total of five secondary schools in Sultanbeyli district, which is the research area, where Law and Justice courses are given have been determined. A total of 446 students at the 6th, 7th and 8th grade levels participated in the research. The data obtained by using the survey method in the study were patterned with the descriptive relational research model from the quantitative research methods. In order to measure the theoretical knowledge levels of the students in the surveys, "Law and Justice Course Theoretical Knowledge and Application Tendency Scale" was used. The data obtained within the scope of the study were analyzed by using t-Test and ANOVA test using SPSS 26 program in computer environment. According to the results of the analysis, there was no significant difference between the migration status of the students and their theoretical knowledge levels. In addition, there was no significant relationship between the migration of the students' families and their behavioral tendencies. Accordingly, various recommendations were made based on the results obtained at the end of the research.

Key Words: Education, Migration, Law and Justice, Secondary School, Student

GİRİŞ

İnsanlar tarih boyunca çeşitli nedenlerden (çekici, itici, iletici vs.) dolayı sürekli yer değiştirmişlerdir. Nitekim bu durum insanlığın var oluşu boyunca da devam edecektir. Çünkü insan sürekli ihtiyaç hissettiği (eğitim, çalışma, sağlık, güvenlik, refah vd.) gereksinimin peşinden gitmektedir. Bu durum da göç faaliyetlerini tetiklemektedir (Diaz vd., 2015: 1805; Erdoğan, 2020: 212). Bu kavramsal bilgilerle birlikte göç, idari sınırlar bakımından iç göç ve dış göç olarak sınıflandırılmaktadır. İç göç aynı ülke içerisinde yaşayan insanların ilçe ve il sınırlarını aşmak suretiyle yapmış oldukları göç hareketi iken dış göç ise ülke içerisinde yaşayan insanların farklı ülkelere, ülke sınırlarını aşmak sureti ile yapmış olduğu göç hareketidir (Syse vd., 2018: 2).

Dünyada dış göç hareketinin (dış ülkelere yönelik) en yoğun yaşandığı olduğu ülkelerin başında Ortadoğu ülkeleri (Suriye, Irak, Ürdün, Filistin vd.) gelmektedir (Baldwin Edwards, 2005: 2). Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR, 2020) verilerine göre 2000-2020 yılları arasında meydana gelen dış göçler en çok Ortadoğu ülkelerinden özellikle Avrupa ülkeleri ve ABD'ye yönelik gerçekleşmiştir. Bu durumun meydana gelmesindeki en önemli etkenler de Ortadoğu ülkelerinin yaşadığı iç savaş, işsizlik ve coğrafi koşullardır (Güler, 2021: 220-221; Erdil, 2020; 72). Türkiye de jeopolitik konumu itibariyle Ortadoğu coğrafyasında yer alan bir ülkedir. Bundan dolayı da Türkiye Ortadoğu ülkelerinden başlayan göç hareketlerinin hem güzergâh hem de varış ülkesi konumundadır. Hâlihazırda özellikle 1990'lı yıllarda Türkiye'nin doğu ve güneydoğusundan (Muş, Bitlis, Ağrı, Van, Bingöl vs.) batı ve güney bölgelerine (İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya, Bursa vs.) terör ve işsizlik gibi nedenlerden dolayı yoğun bir göç hareketi gerçekleşmiştir. Bunun üzerine 2000'li yıllardan sonra Ortadoğu ülkelerinden Türkiye'ye yoğun bir göçün gerçekleşmesi ülke içerisinde sosyo-ekonomik, kültürel ve sosyolojik yönden birçok sorunun yaşanmasına da sebebiyet vermiştir (Collyer vd., 2012: 1-3; Norman, 2020; Tepealtı, 2019: 127).

Türkiye'de içgöçler sanayi alanında büyük yenilik ve devrimlerin gerçekleşmesi ile birlikte 1950'li yıllardan sonra önceki yıllara nazaran artış göstermeye başlamış ve önceden de belirtildiği gibi ülkenin başta Doğu Karadeniz olmak üzere, doğu ve güneydoğusundan batı ve güney bölgelerine doğru ciddi bir insan yönelimi yaşanmıştır. 1990'lı yıllarda ise Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde yaşanan terör olaylarından kaynaklı ciddi güvenlik kaygıları bu bölgeden batı ve güney bölgelerine yapılan iç göçü hızlandırmıştır (De Santis, 2003; Yüksel vd., 2016: 42). Şüphesiz Türkiye'de meydana gelen bu iç göçün nedenlerini Wood (1994), yaptığı iç göç sınıflandırması gibi de gönüllü ve zorunlu nedenler olarak sınıflandırmıştır. Gönüllü göçler daha iyi bir yaşam için yapılan göçler iken zorunlu göçler ise hükümetlerin politikaları ya da bir bölgedeki yaşam koşullarında yaşanan hızlı değişimlerden kaynaklanmaktadır. Bununla birlikte, kaliteli okul eğitimi, nitelikli altyapı, iyi sağlık hizmetlerinin varlığı, yeterli park ve yeşil alanları, toplu taşıma hizmetleri vb. nedenler insanları iç göç hareketine yönlendiren gönüllü nedenlerdendir. Ayrıca insanlar eğitim düzeyi, yaş, evlilik, aile bağları, beceri ve nitelikler gibi kişisel nedenlerle de iç göçe katılabilmektedirler. Kısacası insanlar genel itibariyle ikamet ettikleri yerde arzularını tatmin edemediklerinde göç faaliyetlerine dâhil olmaktadır (Berker, 2011: 3).

Türkiye'de üç büyükşehir (İstanbul, Ankara ve İzmir) nüfusunun ülke nüfusunun yaklaşık %31'ini barındırması, iç göç faaliyetlerinin özellikle de bu şehirlere doğru gerçekleştiğini göstermektedir. Çeşitli nedenlerden (afet olayları, ekonomik etkenler, güvenlik kaygıları, ailevi etkenler, iklimsel olaylar vs.) dolayı göçle gelen insanlar eğitim ve öğretim faaliyetlerine de katılmakta ve bu şehirlerdeki temel eğitim, lise ve üniversite eğitimlerini etkilemektedir (Bozan, 2014: 40-41). Özellikle temel eğitimde zorunlu iç göçle gelen ailelerin çocuklarında gerçekleşen göç faaliyeti sonrası kültür şoku dediğimiz yeni kültürlerle tanışma ve farklı

kültürlerle kaynaşma gibi durumları da yaratmaktadır. Bu durum göç alan şehirlerdeki eğitim alan öğrencilerde, eğitimde görevli okul idarecileri ve öğretmenler için yeni sorunların ortaya çıkması anlamına gelmektedir (Hart, 2014: 383). Göçle gelen ailelerin çocuklarının aldıkları eğitimle ilgili algı ve tutumları da farklılık gösterebilmektedir. Bozan ve Kaşitan (2018), göç eden öğrencilere yönelik yapmış olduğu araştırmada göçle gelen öğrencilerin öncelikle yaşadıkları yeri güvenli olarak görmediklerini, kent-kır ve doğu-batı ayrımcılığına uğradıklarını belirtmiştir. Bu durum, öğrencilerin kendilerini ifade etme yönünde sorun yaşamalarına bundan dolayı da eğitim ile ilgili tutumlarına etkide bulunmaktadır.

Hukuk ve Adalet Dersi Öğretim Programı

Türkiye’de temel eğitim aşamasında verilen Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler, İnsan Hakları ve Demokrasi ve Hukuk ve Adalet dersleri ile öğrencilere insan haklarına saygılı, hukuk bilinci yüksek, hukuki sorumluluklarının farkında olma gibi değerler kazandırılmaya çalışılmaktadır. Söz konusu dersler içerisinde seçmeli Hukuk ve Adalet dersi 2013 yılında Adalet Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan ortak protokolle 2013-2014 eğitim ve öğretim yılından itibaren 6. ve 7. sınıflarda verilmeye başlanmıştır. 2017-2018 eğitim ve öğretim yılından itibaren de bu sınıf düzeylerine 8. sınıfı da eklenmiştir. Ortaokul seçmeli Hukuk ve Adalet dersinin öğretim programı, öğrencilere hukuk ve adaletle ilgili temel hukuki bilgi, beceri ve değerler kazandırmayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda, öğrencilerin de hukukun ve adaletin gerekli olduğuna inanmaları, birey ve toplum hayatına etkilerini idrak edebilmeleri, yasal haklarını hukuki kanallar kullanarak aramaları gerektiğini bilmeleri ve bundan dolayı bir vatandaş olarak görev ve sorumluluklarını bilmeleri hedeflenmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin hukuka ters olan durumların sebep ve neticelerini ortaya koyup hukuksal alandaki anlaşmazlıkları barışçıl kanallar izlenerek çözüme kavuşturma konusunda arzu ve istekli olmaları ayrıca hukuksal alanda yaşanacak uyumsuzlukların çözümü konusunda yükümlü kurum, kuruluş ve kişilerin kim olduklarını bilmeleri beklenmektedir (Alıcı, 2015: 38; İrşi ve Sönmez, 2019; MEB, 2017).

Hukuk ve Adalet Dersi Yeterlilik ve Kazanımları

Hukuk ve Adalet dersi kapsamında öğrencilerde geliştirilmesi beklenen yeterlilik ve kazanımlar şunlardır (Alkayış, 2019; Aycıl ve Sönmez, 2018):

- Hak talebinin hukuki yollarla aranacağını kabul etme,
- Hukuk ve adalet konusunda temel kavramların ne olduğu ve anlamı geldiğini bilme,
- Adalet konusunda hassas olma ve önemseme,
- Hakkını aramanın olağan bir durum olduğunun farkına varma,
- Hukuki yönden hak arama safhalarının hukuki yollarının ne olduğunu ve kimden/kimlerden yardım alacağını bilme,
- Hukuki problemlerin çözümünde görevli olan kamu/özel kurum ve kuruluşları tanıma ve bilme,

- Herhangi bir durumun hukuksal yönden ilgili problem olup olmadığını anlama,
- Hukukun yerini toplumsal hayatı düzenleyen kurallar ve bu kurallar içerisinde idrak etme,
- Barışçıl yollar izlenerek anlaşmazlıkların çözüleceğinin farkına varma.

Bireyin hukuk derslerini genç yaşlarda alması ile birlikte şahsi ve çoğul münakaşalardan uzak olması sağlanmakta ayrıca diğer bireylerle de problem yaşanması durumunda hoşgörü ve saygı çerçevesinde kalarak barışçıl çözüm yollarına başvurması sağlanmış olacaktır. Bundan yola çıkarak ortaokul 6. 7. ve 8. sınıflarda seçmeli ders olarak okutulan Hukuk ve Adalet Dersi bireylerin adil bir şekilde adalete erişmeleri, çağımızın adalet sisteminin aktif mekanizmasının sağlanması ve ülkemizde demokrasinin temini açısından da topluma hizmet etmeyi amaçlamaktadır. Bu dersle birlikte küçük yaşlardan itibaren öğrencilerin koruyucu hukuk uygulamalarından haberdar olmaları, haklarının neler olduğunu bilmeleri, akran zorbalığı ve diğer zorbalıklara karşı çocukların her türlü istismara (cinsel, bağımlılık, terör, şiddet) karşı uzak kalmaları sağlanabilir. Kısacası hukuk kuralları toplum tarafından sadece yazılı kararlar olduğu için değil benimsenerek yerleşik bir kültür haline geldiğinde normlardan ibaret bir kurallar bütünü olmaktan çıkmış olacaktır (Alıcı, 2015: 38; İrşi ve Sönmez, 2019: 1459; MEB, 2017).

Amaç

Bu araştırmada amaç göçle gelen nüfusun fazla olduğu yerleşmelerdeki ortaokullarda verilen Hukuk ve Adalet dersi ile ilgili öğrencilerin göç durumu ve göç nedeni bağlamında teorik bilgi düzeyleri ile kazanımları arasındaki ilişkiyi tespit etmektir. Buna yönelik olarak bu araştırmada aşağıdaki belirtilen;

- Öğrencilerin Hukuk ve Adalet dersine ilişkin teorik bilgi ortalamaları ile göç durumu değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Öğrencilerin Hukuk ve Adalet dersine ilişkin uygulama ve davranış ortalamaları göç durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- Öğrencilerin Hukuk ve Adalet dersine ilişkin teorik bilgi ortalamaları ile aile göç nedeni değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Öğrencilerin Hukuk ve Adalet dersine ilişkin uygulama ve davranış ortalamaları ile aile göç nedeni değişkeni arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? sorularına cevap aranmıştır.

Buradan elde edilecek sonuçlar göçün eğitim, hukuk ve gelecek açısından öğrenciler üzerindeki algı, tutum ve kazanımlarını belirlemede önemli rol oynayacaktır. Bu yönüyle çalışma, Hukuk Bilinci Geliştirme Komisyonu'na önemli veriler sunmuş olacaktır.

YÖNTEM VE METOD

Araştırma Yöntemi

Bu araştırma, öğrencilerin aile göç durumu ve göç nedeni değişkenlerinin, Hukuk ve Adalet dersi ile alakalı teorik bilgi ve kazanım düzeyleri üzerindeki etkisini belirlemek için nicel olan fakat deneysel olmayan betimsel ilişkisel araştırma modeli (Aktaş ve Şimşek, 2014: 34; Creswell, 2008) ile desenlenmiştir. Betimsel ilişkisel araştırma modeli gereği araştırmada frekans, yüzde, ortalama, standart sapma, t-Testi ve ANOVA kullanılmıştır.

Araştırma Grubu

Araştırma göçle gelen öğrenci kitlesine yönelik olduğu için 2022 yılı TÜİK verilerine göre İstanbul ilinde en çok göç alan ilçelerden biri olan Sultanbeyli ilçesinde gerçekleştirilmiştir. Sultanbeyli İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünden araştırma izni kapsamında ilçede yer alan ortaokullarda 2021-2022 eğitim öğretim döneminde seçmeli Hukuk ve Adalet dersi veren okul ve öğretmen sayıları ve bu dersi alan öğrenci sayıları temin edilmiştir.

Bu verilere göre Sultanbeyli ilçesinin idari sınırlarında bulunan Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokullarında seçmeli Hukuk ve Adalet dersi alan toplamda 6. sınıf öğrencisi 337, 7. sınıf öğrencisi 855 ve 8. sınıf öğrencisi 339, dersi veren öğretmen sayısının da 15 olduğu anlaşılmaktadır.

2021-2022 eğitim öğretim döneminde ise Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokullarında seçmeli Hukuk ve Adalet dersi alan 6. sınıf öğrenci sayısı 406, 7. sınıf öğrenci sayısı 613 ve 8. sınıf öğrenci sayısı 303 iken dersi veren öğretmen sayısının da 13 olduğu tespit edilmiştir.

Sultanbeyli ilçesindeki Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokullarında 2020-2021 eğitim öğretim dönemi ve 2021-2022 eğitim öğretim döneminde Seçmeli Hukuk ve Adalet dersini alan toplam öğrenci sayısı 2853 (evren), araştırmaya katılım gösteren öğrenci sayısı 446 (örneklem)'dir. Anket uygulamasına toplamda 446 öğrenci katılım göstermesine rağmen yaklaşık 32 anket formu yetersiz bilgi ve rastgele doldurma işlemi yapıldığı için araştırma verilerinden çıkarılmış ve 414 anket değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmada Kurtuluş (2010) ve Şimşek (2012)'e göre evrende örneklem grubu seçilirken homojen olma prensibine bağlılık esas alınmalıdır. Bilimsel araştırmalarda evren ve örneklem büyüklüklerini belirleyen hususlardan biri olan homojenlik prensibi araştırma evreninin örneklem grubunun yaş, cinsiyet, sınıf, eğitim düzeyi vd. değişkenler gözetilerek katılımcı grubunun azami ölçüde sağlanmasıdır (Oppong, 2013: 203-2014). Nitekim araştırmada homojenlik prensibine bağlı kalınması adına;

- Hukuk ve Adalet dersi veren tüm okullara gidilmiş,
- Gidilen okullarda her sınıf düzeyinde birbirine yakın sayıda katılımcı öğrenci sayısı tutturulmaya çalışılmış,
- Sınıf düzeylerinde cinsiyet değişkeni arasında denge kurulmuş,

- Dersi vermekte olan öğretmen sayısı da az olduğu için tamamına ulaşılamamıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında anket yöntemi kullanılmıştır. Anketlerde de veriler ölçeklendirme yöntemi kullanılarak elde edilmektedir (Lawshe, 1975: 566). Nitekim ölçekler ancak dolaylı bir şekilde gözlenebilen değişken düzeylerinin, konu ile alakalı birtakım somut ifadeler yardımıyla ortaya çıkarılmasına ve değişken ile alakalı olarak puan değeri elde edilmesine katkıda sunan maddeler toplamı olarak tanımlanmaktadır (Katılmış, 2010: 159-160; Demirbilek ve Çetin, 2021: 54-55). Bu kapsamda veri toplama aracı olarak "Hukuk ve Adalet Dersinin Teorik Bilgi ve Kazanım Anketi" geliştirilmiştir.

Araştırmada kullanılan ölçek/anket maddelerine ait ölçek/anket geliştirme aşamaları aşağıdaki gibi gerçekleştirilmiştir (Yurdugül, 2005: 772);

- Öncelikle ilgili konu ile alakalı olarak literatür taraması yapılmıştır.
- Yapılan literatür taraması neticesinde, anket kullanılan çalışmalara ait anket geliştirme aşamaları detaylı olarak incelenmiştir.
- Araştırma konusu gereği ankette kullanılacak olan maddeler belirlendi ve kullanılacak olan ankete aday ölçek/anket formu oluşturulmaya başlanmıştır.
- Araştırmada kullanılan anket maddeleri yetersiz görüldüğü için madde havuzuna birtakım eklemeler ve düzeltmeler yapılmıştır.
- Süreç sonuna doğru anket maddeleri oluşturularak uzman görüşüne sunulmuştur.
- Uzman görüşlerinden gelen dönütler doğrultusunda, ankete ait kapsam geçerlilik indeksi elde edilmiştir. Buna göre elde edilen sonuçlara göre araştırmada kullanılacak olan ölçek/anket ve alt boyutlar belirlenmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik Analizi

Anket yöntemi kullanılan verilerin elde edildiği araştırmalarda, nicel verilere ait geçerlik yapı, kapsam ve görünüş geçerlikleri olmak üzere üç farklı boyutta sağlanmaktadır. Bu araştırmada sadece Kapsam Geçerliği İncelemesi/İndeksi (KGİ) kullanılmıştır. Yurdugül 'ün (2005) belirtmiş olduğu Kapsam Geçerliği İndeksi (KGİ)'ne göre anket araştırmalarında anket maddelerini değerlendirmeye alacak olan en az 5 en çok 40 uzman görüşüne ihtiyaç duyulmaktadır (Tablo 1). Bu bağlamda araştırmada toplam 10 uzman görüşünden yararlanılmış ve bu doğrultuda Kapsam Geçerliği İndeksi (KGİ) ölçülmüştür. Bu yöntem sayesinde araştırmada geçerlik konusu sağlanmaya çalışılmıştır.

Uzman Sayısı	Minimum Değer	Uzman Sayısı	Minimum Değer
5	0,99	13	0,54
6	0,99	14	0,51
7	0,99	15	0,49
8	0,78	20	0,42
9	0,75	25	0,37

10	0,62	30	0,33
11	0,59	35	0,31
12	0,56	40+	0,29

Tablo 1: Kapsam Geçerlik İndeksi İçin Minimum Değerler

Hukuk ve Adalet dersine ilişkin teorik bilgi boyutuna ait KGİ 0,84 olarak hesaplanmıştır. Yurdugül'ün (2005) araştırmasında yer alan "Kapsam Geçerlilik İndeksi İçin Minimum Değerler" tablosuna göre uzman sayısı olan değerlendirmeye göre KGİ minimum değerinin 0,62 olması gerektiği durumuna göre söz konusu Hukuk ve Adalet dersinin yapısı ve işlenişi hakkında tutum boyutuna ait geçerlik değerinin sağlandığı anlaşılmaktadır.

KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) örneklem değer yeterliliği ölçülmüş ve sonuç olarak KMO değeri 0,898 olduğu anlaşılmıştır. Her bir madde için hesaplanan en düşük KMO değeri de 0,807 olarak ölçülmüş ve bu değer geçerlik için harika değer olduğu doğrulanmıştır.

Maddeler	Kabul	Kısmen Kabul	Ret	KGİ
HTB1	9	0	1	0,80
HTB2	7	2	1	0,40
HTB3	10	0	0	1
HTB4	10	0	0	1
HTB5	10	0	0	1
HTB6	9	1	0	0,80
HTB7	9	1	0	0,80
HTB8	10	0	0	1
HTB9	8	1	1	0,60
HTB10	10	0	0	1
Uzman Sayısı: 10				
Kapsam Geçerlik İndeksi: 0,84				
KMO Barlett: 0,898-0,807				

Tablo 2: Hukuk ve Adalet Dersine İlişkin Teorik Bilgi Boyutuna Ait Geçerlik

Tablo 2'de görüldüğü gibi Hukuk ve Adalet dersine ilişkin teorik bilgi boyutuna ait KGİ 0,84 olarak hesaplanmıştır. Yurdugül'ün (2005) araştırmasında yer alan "Kapsam Geçerlilik İndeksi İçin Minimum Değerler" tablosuna göre uzman sayısı olan değerlendirmeye göre KGİ minimum değerinin 0,62 olması gerektiği durumuna göre söz konusu Hukuk ve Adalet dersinin yapısı ve işlenişi hakkında tutum boyutuna ait geçerlik değerinin sağlandığı anlaşılmaktadır.

Hukuk ve Adalet Dersine İlişkin Uygulama ve Davranış Eğilimi Boyutu Geçerlik Analizi

KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) örneklem değer yeterliliği ölçülmüş ve sonuç olarak KMO değeri 0,873 olduğu anlaşılmıştır. Her bir madde için hesaplanan en düşük KMO değeri de 0,538 olarak ölçülmüş ve bu değer geçerli olduğu doğrulanmıştır.

Maddeler	Kabul	Kısmen Kabul	Ret	KGİ
HDE1	8	1	1	0,60
HDE2	7	2	1	0,40
HDE3	10	0	0	1
HDE4	7	2	1	0,40
HDE5	10	0	0	1
HDE6	9	1	0	0,80
HDE7	8	1	1	0,60
HDE8	10	0	0	1
HDE9	10	0	0	1
HDE10	10	0	0	1
HDE11	9	1	0	0,80
Uzman Sayısı: 10				
Kapsam Geçerlik İndeksi: 0,78				
KMO Barlett: 0,873-0,538				

Tablo 3: Hukuk ve Adalet Dersine İlişkin Uygulama ve Davranış Eğilimi Boyutuna Ait Geçerlik

Tablo 3'te görüldüğü üzere Hukuk ve Adalet dersine ilişkin uygulama ve davranış eğilimi boyutuna ait KGİ 0,78 olarak hesaplanmıştır. Yurdugül'ün (2005) araştırmasında yer alan "Kapsam Geçerlilik İndeksi İçin Minimum Değerler" tablosuna göre uzman sayısı olan değerlendirmeye göre KGİ minimum değerinin 0,62 olması gerektiği durumuna göre söz konusu Hukuk ve Adalet dersine ilişkin uygulama ve davranış eğilimi boyutuna ait geçerlik değerinin sağlandığı anlaşılmaktadır.

Cronbach alfa (α) katsayısı maddelerin iç tutarlılığının bir ölçüsüdür. Ankette yer alan itemlerin homojenliğini sorgulamak ya da açıklamak adına kullanılmaktadır. Likert tipli ölçeklerde Cronbach alfa güvenilirlik testi çok sık kullanılmaktadır. Cronbach alfa güvenilirlik değerleri aşağıdaki belirtildiği üzere ifade edilmektedir;

0<R2<0,40: güvenilir değil,

0,40<R2<0,60: düşük güvenilirlik aralığı,

0,60<R2<0,80: normal güvenilirlik aralığı,

0,80<R2<1,00: çok yüksek güvenilirlik aralığıdır (Kalaycı, 2008; Yıldız ve Uzunsakal, 2018: 19).

Hukuk ve Adalet Dersinin Teorik Bilgi ve Kazanım Anketi	İtem	Cronbach Alfa (α)
Hukuk ve Adalet Dersine İlişkin Teorik Bilgi	11	,871
Hukuk ve Adalet Dersine İlişkin Uygulama ve Davranış Eğilimi	10	

Tablo 4: Hukuk ve Adalet Dersinin Teorik Bilgi ve Kazanım Anketine İlişkin Güvenirlik Analizi

Tablo 4'te yer alan Hukuk ve Adalet Dersinin teorik bilgi ve kazanım anketine ait güvenilirlik analiz verilerine bakıldığında Cronbach alfa değerinin ",871" olduğu görülmektedir. Buna göre söz konusu anketin güvenilirliğinin çok yüksek güvenilirlik aralığı olduğu anlaşılmaktadır.

Verilerin Analizi

Araştırma anketlerinde yer alan yargılar kendi aralarında anlam bütünlüğü oluşturması ve çözümlenmenin yapılabilmesi adına çeşitli ölçek ve alt boyutlara ayrılmaktadır (Somer vd., 2002: 22; Yurdugül, 2005: 772). Bu çalışmada öğrencilere yöneltilen anket uygulaması "Hukuk ve Adalet Dersinin Teorik Bilgi ve Kazanım Anketi" yargıların birbirinden farklı şekilde anlamlandırılması ve sınıflandırılması için de alt boyutlara ayrılmıştır.

"Hukuk ve Adalet Dersinin Teorik Bilgi ve Kazanım Anketi" 21 yargıdan oluşmaktadır. Bu ana ölçekte öğrencilerin Hukuk ve Adalet dersine yönelik teorik bilgi ve kazanım düzeyinin tespiti için;

- Hukuk ve Adalet Dersine İlişkin Teorik Bilgi,
- Hukuk ve Adalet Dersine İlişkin Uygulama ve Davranış Eğilimi'nden oluşan iki alt boyuta ayrılmıştır.

Daha sonra ölçeklere ait veriler manuel olarak SPSS 26 programı kullanılarak bilgisayar ortamına aktarılmış ve veriler sayısal verilere dönüştürülmüştür. Oluşturulan veri setleri daha önceden belirtildiği gibi alt boyutlarda sınıflandırılmış ve buna göre veri setlerine ait ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Öncelikle "Hukuk ve Adalet Dersinin İçeriği ve Yapısı Anketi"ne ilişkin ortalama ve standart sapma istatistiksel değerlerine ilişkin istatistikler düzenlenmiştir.

"Hukuk ve Adalet Dersi Teorik Bilgi ve Kazanım Anketi"ne ilişkin ortalama ve standart sapma istatistiksel değerlerine ilişkin veriler aşağıdadır.

Teorik Bilgi ve Kazanım Ölçeği	Kod	Ort.	Std. Sapma	Min - Max
Hukuk ve Adalet Dersine İlişkin Teorik Bilgi		3,9698	,83270	1-5
Toplumsal yaşamda kuralların neden var olduğunu açıklarım.	HTB1	4,0652	1,06591	1-5
Hukuk dışı davranışların neler olduğuna örnekler veririm.	HTB2	3,5942	1,17255	1-5
Adalet ve eşitlik kavramlarını birbirlerinden ayırt ederim.	HTB3	3,9155	1,10254	1-5
Hukuk dışı davranışların olumsuz sonuçlarını açıklayabilirim.	HTB4	3,7367	1,13315	1-5
Hakkımı hukuk dışı yollarla aramaya kalkıştığımda sonuçlarının ne olacağına örnekler veririm.	HTB5	3,6280	1,09447	1-5
Adaletin sağlanmasında hukukun önemini açıklarım.	HTB6	3,8213	1,11426	1-5
Hukuk ve adalet kavramları arasındaki ilişkiyi açıklarım.	HTB7	3,8188	1,13860	1-5

Hukuki sorunların diğer sorunlardan farklı yönlerinin olduğunu açıklarım.	HTB8	4,0507	1,11335	1-5
Kurallara uymadığımızda toplumda sorunların çıkacağını biliyorum.	HTB9	3,9420	1,10536	1-5
Her kurumun yasalarca belirlenmiş görev ve sorumlulukları olduğunu bilirim.	HTB10	3,7560	1,13321	1-5
Hukuk ve Adalet Dersine İlişkin Uygulama ve Davranış		3,7464	,84425	1-5
Hukuk ve Adalet dersini aldıktan sonra arkadaşlarımla ve çevremdekilerin haklarına saygım arttı.	HDE1	3,6957	1,15992	1-5
Demokrasi ile yönetilen bir ülkede yaşadığım için mutluyum.	HDE2	3,9758	1,08897	1-5
Tüm insanların hiçbir ayırım gözetmeksizin eşit ve özgür yaşama hakkına sahip olduklarını savunurum.	HDE3	3,5338	1,10362	1-5
Hukuk kurallarına uyulmadığı takdirde toplumsal düzen bozulur ben de toplumsal düzen için hukuk kurallarına uyarım.	HDE4	3,7585	1,19507	1-5
Haklarım korunursa devlete olan güvenim artar.	HDE5	3,4686	1,07028	1-5
Kişiyi özgü bir soruna getirilen çözümlerin insan hakları temelinde olması gerektiğini savunurum.	HDE6	3,7585	1,07113	1-5
Toplumsal kurallar içerisinde hukuk kurallarının yerini ayırt ederim.	HDE7	3,6353	1,12631	1-5
Vatandaş olarak devlete karşı görevlerimi yerine getiririm.	HDE8	3,8188	1,03617	1-5
Haklarımız çiğnendiğinde mahkemelerin işe yaradığının bilincindeyim.	HDE9	3,6739	1,16754	1-5
Ülkemizde düşünce özgürlüğünün olduğuna inanırım	HDE10	3,5556	2,02061	1-5
Devletin vatandaşa karşı görevlerini yerine getirdiğine inanmıyorum.	HDE11	3,1763	1,24497	1-5

Tablo 5: Hukuk ve Adalet Dersi Teorik Bilgi ve Kazanım Anketine İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Buna göre Hukuk ve Adalet dersine ilişkin teorik bilgi ortalama değeri 3,9698 olduğu ve Hukuk ve Adalet Dersine ilişkin uygulama ve davranış ortalama değerinin de 3,7464 olduğu tespit edilmiştir. Bu durum öğrencilerin Hukuk ve Adalet dersine ilişkin teorik bilginin bu derse ilişkin uygulama ve davranışın yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir (Tablo 5).

Aşağıdaki tabloda görüldüğü üzere ankette yer alan anket veri setlerine ait ortalama ve standart sapma değerleri SPSS 26 programı yardımı ile ölçüldükten sonra verilerin normallik dağılımlarını belirlemek adına basıklık-çarpıklık (Skewness-Kurtosis) değerleri ölçülmüştür.

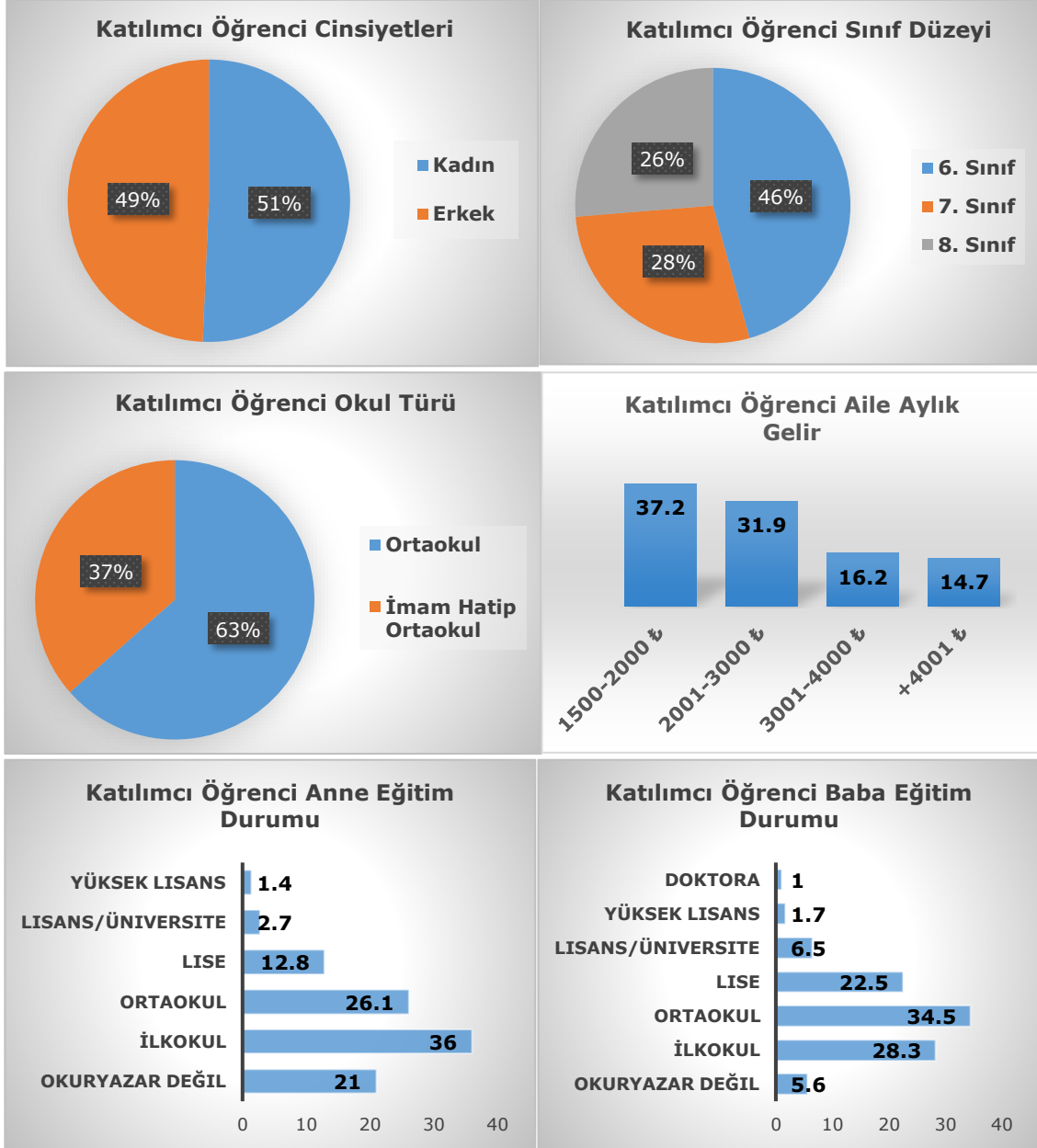
Hukuk ve Adalet Dersinin Teorik Bilgi ve Kazanım Ölçeği	Skewness	Kurtosis
Hukuk ve Adalet Dersine İlişkin Teorik Bilgi	-,559	,660
Hukuk ve Adalet Dersine İlişkin Uygulama ve Davranış	-,662	,550

Tablo 6: Hukuk ve Adalet Dersinin İçeriği ve Yapısı Ölçeği Basıklık-Çarpıklık Değerleri

Tablo 6'da da belirtildiği gibi tüm alt boyutlara ait basıklık-çarpıklık (Skewness-Kurtosis) değerleri minimum -662 ile maksimum +660 olarak ölçülmüştür. Elde edilen değerlerin normal dağılım değerleri arasında olduğu anlaşılmıştır. Nitekim Tabachnick ve Fidell (2017)'e göre normal dağılım olması için Kurtosis (basıklık) ve Skewness (çarpıklık) değerlerinin -1.5 ile +1.5 aralığında olması gerekmektedir. Buna göre normal dağılım gösteren veriler parametrik testlere (t-Testi, Korelasyon, Çoklu Regresyon ve ANOVA) tabi tutulmaktadır. Bundan dolayı da ölçekler ile değişkenler arasında farklılığın ve anlamlılığın tespiti için 'ANOVA Testi' ve 't-Testi' kullanılmıştır. Nitekim niceliksel sürekli verilerin iki bağımsız grup temel alınarak yapılan karşılaştırmada 't-Testi' kullanılır iken niceliksel sürekli verilerin ikiden fazla bağımsız grup temel alınarak yapılan karşılaştırmada 'ANOVA Testi (One Way-Tek Yön)' kullanılmaktadır (Kim, 2017: 22; Moder, 2010: 343). ANOVA testi kullanıldığında hangi veri ile değişken arasında anlamlı ilişki olduğu belirlemek için de 'post-hoc' yöntemi kullanılmıştır.

Bulgular

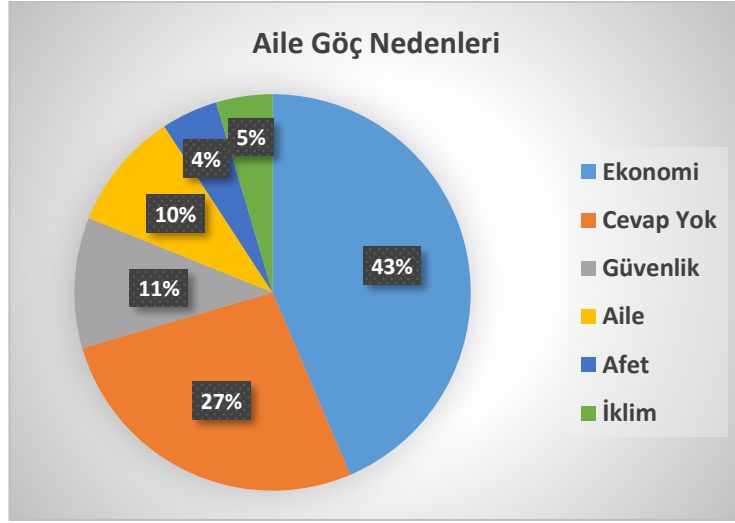
Araştırmada anket uygulamasına katılan Hukuk ve Adalet dersini alan öğrencilerin genel tanımlayıcı bilgileri grafikler halinde düzenlenmiştir.



Grafik 1: Katılımcı Öğrencilerin Tanımlayıcı Özelliklerinin Dağılımı

Araştırmaya katılanların %50,7'si erkek, %49,3'ü de kadındır. Bu veri ile cinsiyet bakımından araştırmanın katılımcıları arasında yakın bir denge kurulduğu anlaşılmaktadır. Okul türü bakımından katılanların %63,5'i ortaokul, %36,5'i de imam hatip ortaokul öğrencisidir. Sınıf dağılımına göre katılımcıların %45,7'si 6. sınıf, %28'si 7. sınıf ve %26,3'ü de 8. sınıf öğrencisidir. Ailesinin aylık gelir durumuna göre; Katılımcıların %37,2'si 1500-2000 ₺, %31,9'u 2001-3000 ₺, %16,2'si 3001-4000 ₺, %14,7'si +4001 ₺ ve üzeri aylık gelirlerinin olduğunu belirtmişlerdir. Anne eğitim durumuna göre katılımcıların annelerinin %21'i okuryazar değil, %36'sı ilkokul, %26,1'i ortaokul, %12,8'i lise, %2,7'si lisans, %1,4'ü yüksek lisans mezunu olduğunu belirtmişlerdir. Baba eğitim durumuna göre katılımcıların babalarının %5,6'sı okuryazar değil, %28,3'ü ilkokul, %34,5'i

ortaokul, %22,5'i lise, %6,5'i lisans, %1,7'si yüksek lisans, %1'i doktora mezunu olduğunu belirtmişlerdir (Grafik 1).



Grafik 2: Ankete Katılım Gösteren Öğrencilerin Ailelerinin Sultanbeyli İlçesine Göç Nedenlerine Göre Dağılımı

Araştırmaya katılım gösteren öğrencilerin ailelerinin Sultanbeyli ilçesine göç nedenlerine göre dağılımı tablo ve grafiğine bakıldığında %43,5'i ekonomi, %10,6'sı güvenlik, %9,7'si aile, %4,6'sı afet, %4,6'sı iklim ve %27,1'i de soruyu cevapsız bırakmıştır (Grafik 2). Araştırmaya katılım gösteren öğrencilerin ailelerinin sırasıyla en çok il Erzurum, Muş, Kars, Bingöl ve Bayburt'tan geldiği anlaşılmaktadır. Buna göre katılımcıların çoğunlukla Doğu Anadolu, Güneydoğu ve Doğu Karadeniz bölgelerinden göç ettikleri anlaşılmaktadır. 16 katılımcı Suriye, 2 katılımcı Ukrayna ve 1 katılımcı Moldova'dan geldiklerini belirtmişlerdir.

Bağımsız Değişken	Göç Durumu	N	Ort.	Ss	t	p
Hukuk ve Adalet Dersine İlişkin Teorik Bilgi	Göç var	302	3,8268	,69295	-,289	,772
	Göç yok	112	3,8491	,70455		
Hukuk ve Adalet Dersine İlişkin Uygulama ve Davranış	Göç var	302	3,6418	,62890	-,242	,809
	Göç yok	112	3,6591	,69422		

Tablo 7: Hukuk ve Adalet Dersi Teorik Bilgi ve Uygulama Eğilim Ölçeğinin Göç Durumuna Göre Ortalamaları ve t-Testi

Araştırmaya katılan öğrencilerin Hukuk ve Adalet dersine ilişkin teorik bilgi ortalamalarının göç durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan t-testi neticesinde grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır (t: -,289/p: 0,772). Göç yok cevabını veren öğrencilerinin Hukuk ve Adalet dersine ilişkin teorik bilgi puanları (Ort.: 3,8491), Göç var cevabını veren öğrencilerinin Hukuk ve Adalet dersine ilişkin teorik bilgi puanlarından (Ort.: 3,8268) yüksek bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin Hukuk ve Adalet dersine ilişkin uygulama ve davranış ortalamalarının göç durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip

göstermediğini belirlemek için yapılan t-Testi neticesinde grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır (t: -,242/p: 0,809). Göç yok cevabını veren öğrencilerinin Hukuk ve Adalet dersine ilişkin uygulama ve davranış puanları (Ort.: 3, 6591), göç var cevabını veren öğrencilerinin Hukuk ve Adalet dersine ilişkin uygulama ve davranış puanlarından (Ort.: 3, 6418) yüksek bulunmuştur (Tablo 7).

Bağımsız Değişken	Aile Göç Nedeni	N	Ort.	Ss	Min.	Max.	F	p
Hukuk ve Adalet Dersine İlişkin Teorik Bilgi	Doğal Afetler	19	3,7211	,64255	2,30	5,00	,969	,425
	Ekonomi Nedenler	180	3,8661	,70822	1,40	5,00		
	Güvenlik	44	3,6568	,56872	2,30	4,80		
	Ailevi Problemler	40	3,8700	,83334	1,80	5,00		
	İklimsel Etkenler	19	3,8632	,49801	3,00	4,80		
	Cevapsız	112						
Hukuk ve Adalet Dersine İlişkin Uygulama ve Davranış	Doğal Afetler	19	3,5455	,62103	2,18	4,64	1,362	,247
	Ekonomi Nedenler	180	3,6697	,61454	1,73	5,00		
	Güvenlik Problemleri	44	3,4607	,59899	2,00	5,00		
	Ailevi Problemler	40	3,7205	,74295	1,73	5,00		
	İklimsel Etkenler	19	3,7273	,54797	2,91	4,64		
	Cevapsız	112						

Tablo 8: Hukuk ve Adalet Dersi Teorik Bilgi ve Uygulama Eğilim Ölçeğinin Aile Göç Nedenlerine Göre Ortalamaları ve ANOVA Testi

Araştırmaya katılan öğrencilerin Hukuk ve Adalet dersine ilişkin teorik bilgi ortalamalarının aile göç nedeni değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla yapılan tek yönlü ANOVA testi (one-way) aile göç nedeni düzeyleri arasındaki farkın (F: ,969/p: ,425) istatistiksel yönden anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Aile göç nedeni iklimsel etkenler olan öğrencilerin Hukuk ve Adalet dersine ilişkin teorik bilgi puanları (Ort.: 3,8632) en yüksek iken aile göç nedeni güvenlik olan öğrencilerin Hukuk ve Adalet dersine ilişkin teorik bilgi puanları (Ort.: 3,6568) en düşüktür. Araştırmaya katılan öğrencilerin Hukuk ve Adalet dersine ilişkin uygulama ve davranış ortalamalarının aile göç nedeni değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla yapılan tek yönlü ANOVA testi (one-way) aile göç nedeni düzeyleri arasındaki farkın (F: 1,362 /p: ,247) istatistiksel yönden anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Aile göç nedeni ailevi problemler olan öğrencilerin Hukuk ve Adalet dersine ilişkin uygulama ve davranış puanları (Ort.: 3,7205) en yüksek iken aile

göç nedeni doğal afetler olan öğrencilerin Hukuk ve Adalet dersine ilişkin uygulama ve davranış puanları (Ort.: 3,4607) en düşüktür (Tablo 8).

SONUÇ, DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

Farklı kültür bölgelerinden yoğun göç alan kent merkezlerinde eğitimin devamlılığı ve niteliği açısından kimi zaman sorunlar meydana geldiği görülmektedir. Bunun en büyük nedeni göçle gelen insanların eğitime katılımı esnasında yaşadıkları kültür şoku ve kültürel dezenformasyondur (Gencer, 2017: 838; Kao vd., 2013; Keys vd., 2015: 220). Meydana gelen göç ile ilgili en önemli husus göçün meydana gelme nedenleridir. Nitekim göç olgusunun en problemlili olanı da can ve mal güvenliği gibi nedenlere bağlı göçlerdir (Kiselev vd., 2020: 1-3). Sultanbeyli ilçesinde de ülkemizin farklı kültür sahalarından ve özellikle Suriye'den gelen kişilerden kaynaklı yüksek sayıda sığınmacı göçünün gerçekleşmesi ile birlikte öğrencilerin eğitime katılımı durumunda kültür şoku ve kültürel dezenformasyonu yaşadıklarını söylemek mümkündür (Işık ve Pınarcıoğlu, 2012: 3-8).

Hukuk ve Adalet dersine ilişkin teorik bilgi ve Hukuk ve Adalet dersine ilişkin uygulama ve davranış alt boyutları aile göç durumu ve göç nedeni değişkenlerine göre değerlendirildiğinde;

- Öğrencilerin, Hukuk ve Adalet dersine ilişkin teorik bilgileri ile aile göç durumu ve göç nedeni değişkenleri arasındaki farkların anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.
- Öğrencilerin, Hukuk ve Adalet dersine ilişkin uygulama ve davranış ortalamaları ile aile göç durumu ve göç nedeni değişkenleri arasındaki farkların anlamlı olmadığı tespit edilmiştir.

Aile göç etme (*göç var/göç yok*) durumuna göre göç etmedik (göç yok) cevabını veren öğrencilerin göç ettik cevabını veren öğrencilere göre Hukuk ve Adalet dersine ilişkin teorik bilgileri ve Hukuk ve Adalet dersine ilişkin uygulama ve davranış düzeylerinin yüksek seviyede olduğu anlaşılmıştır.

Göç konusu ile öğrencilerin Hukuk ve Adalet dersine yönelik bilgi ve davranış durumları arasındaki ilişkinin tam olarak anlaşılması için aile göç durumu var (göç edilmiş) cevabını veren öğrencilere yönelik yapılan göç etme nedeni değişkenleri de analiz edilmiştir. Buna göre aile göç nedeni *iklimsel etkenler* olan öğrencilerin Hukuk ve Adalet dersine ilişkin teorik bilgi puanları en yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiş iken aile göç nedeni *güvenlik* olan öğrencilerin Hukuk ve Adalet dersine ilişkin teorik bilgi puanları en düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Aile göç nedeni *ailevi problemler* olan öğrencilerin Hukuk ve Adalet dersine ilişkin uygulama ve davranış puanları en yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiş iken aile göç nedeni *doğal afetler* olan öğrencilerin Hukuk ve Adalet dersine ilişkin uygulama ve davranış puanları en düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Göç nedeni değişkenlerinden *güvenlik* nedenlerine bağlı göçe maruz kalan öğrencilerin hukuka ilgi, hukuk ve adalet dersi ile ilgili teorik, bilgi, tutum ve

davranış düzeyleri *ailevi nedenler, ekonomik nedenler ve iklimsel etkenlerden* daha düşük seviyede sonuçlanmıştır. Nitekim Tunca (2019) *güvenlik* kaygılarından dolayı göçe maruz kalan Suriyeli sığınmacılara yönelik gerçekleştirdiği araştırmada güvenlik ve adalet algılarının düşük ve güvenlik kaygılarının yüksek olduğunu ayrıca Türk hukuku ile alakalı terimlere de yabancı olduklarını tespit etmiştir.

Genel olarak değerlendirme yapıldığında, Sultanbeyli ilçesine ülkemizin çeşitli bölgelerinden 1990'lı yıllardan 2000'li yılların başına kadar Doğu ve Güneydoğu bölgelerinden 2010'dan sonra da ülke dışından özellikle Suriye ve Afganistan gibi ülkelerden güvenlik nedenlerine bağlı göçle gelen ailelerin çocuklarının hukuk ve adalet algısı ve değerleri konusunda yetersiz oldukları anlaşılmıştır. Bu konuda öğretmenlerin dersin niteliğini artırılması adına çocuklara yönelik olarak;

- Ders esnasında öğrencilerin sormuş olduğu sorulara oldukça somut ve anlayabilecekleri seviyede cevaplar verme,
- Hukuk ve Adalet değerleri temalı ortak oyun grupları oluşturma,
- Anlatılan dersle de ilgili olması durumunda kendilerine ait hayat hikâyelerini dinlemek ve değerlendirmede bulunma ve
- Polis Merkezi ve Adliye Sarayı gibi kamusal alanlara ziyaretleri gerçekleştirmeleri fayda sağlayabilir.

Öğrencilerin de Hukuk ve Adalet dersinin hedef ve kazanımları doğrultusunda;

- Hukuk ve Adalet dersi ile alakalı ders materyali üretimi açısından yeni fikirler üretme,
- Hukuk ve Adalet dersi bitiminde öğrenilen konuları arkadaş grupları arasında değerlendirerek öğrenilen bilgilerin kendilerine ne kattığı ile alakalı görüş alışverişlerinde bulunması, öğrenilen bilginin kalıcılığı ve etkinliği noktasında faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

Aktaş, H. & Şimşek, E. (2014). Örgütsel Sessizlik ile Algılanan Bireysel Performans, Örgüt Kültürü ve Demografik Değişkenler Arasındaki Etkileşim. *Akdeniz İİBF Dergisi* 14(28), 24-52.

Alıcı, H. A. (2015). Ortaokul Hukuk ve Adalet Dersinin Öğrencilerdeki Hukuk Bilincini Geliştirmeye Etkisi. (Doktora Tezi). *YÖK Ulusal Tez Merkezi*. 395054.

Alkayış, M. (2019). Ortaokul Seçmeli Hukuk ve Adalet Dersi Öğretim Programı ve Uygulamasının Öğrenci ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. (Yüksek Lisans Tezi). *YÖK Ulusal Tez Merkezi*. 580554.

Aycıl, S. ve Sönmez, Ö. F. (2018). Ortaokul Öğrencilerinin Hukuk ve Adalet Dersine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Dergisi* 7(20), 541-576.

Baldwin-Edwards, M. (2005). *Migration in the Middle East and the Mediterranean* (ss. 46). Geneva: Global Commission on International Migration (GCIM).

Berker, A. (2011). Labor-market Consequences of Internal Migration in Turkey. *Economic Development and Cultural Change* 60(1), 197-239. Doi: 10.1086/661217.

- Bozan, İ. (2014). *Türkiye’de İç Göç Hareketleri ve Göçün Eğitim Üzerindeki Etkisi: Bir Durum Çalışması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Bozan, İ. & Kaştan, Y. (2018). Göç Yaşamış Öğrencilerin Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri: Bir Durum Çalışması. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi* 5(10), 225-248. Doi: 10.20860/ijoses.447898.
- Collyer, M., Düvell, F. & De Haas, H. (2012). Critical Approaches to Transit Migration. *Population, Space and Place* 18(4), 407-414. Doi: 10.1002/psp.630.
- Creswell, J. (2008). *Educational Research: Planning, Conducting, Andevaluating Quantitative and Qualitative Research*. New Jersey, Pearson: MerrillPrentice Hall.
- De Santis, R. A. (2003). The Impact of a Customs Union with the European Union on Internal Migration in Turkey. *Journal of Regional Science* 43(2), 349-372. Doi: 10.1111/1467-9787.00302.
- Demirbilek, M. & Çetin, M. (2021). Okul Müdürlerinin Üretken Liderlik Davranışları. *Asya Studies* 5(16), 51-78. Doi: 10.31455/asya.885656.
- Diaz, E., Kumar, B. N., Gimeno-Feliu, L. A., Calderón-Larrañaga, A., Poblador-Pou, B. & Prados-Torres, A. (2015). Multimorbidity Among Registered Immigrants in Norway: The Role of Reason for Migration and Length of Stay. *Tropical Medicine & International Health*, 20(12), 1805-1814. Doi: 10.1111/tmi.12615.
- Erdil, B. (2020). Göç ve Mülteci Hareketlerinin Türkiye’nin Göç Politikalarına Etkileri. *Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 4(2), 71-86. Doi: 10.47257/busad.842195.
- Erdoğan, O. (2020). Afet Yönetimi ve Göç. (Ed.). Yaman, M. & Çakır, E. *Farklı Boyutlarıyla Afet Yönetimi*. (s. 211-230). Ankara: Nobel Kitabevi.
- Field, A. (2000). *Discovering Statistics Using SPSS for Windows: Advanced Techniques for Beginners*. Great Britain: Sage Publication.
- Gencer, T. E. (2017). Göç ve Eğitim İlişkisi Üzerine bir Değerlendirme: Suriyeli Çocukların Eğitim Gereksinimi ve Okullaşma Süreçlerinde Karşılaştıkları Güçlükler. *Journal of International Social Research* 10(54), 838-851. Doi: 10.17719/jisr.20175434652.
- Güler, A. (2021). Göç Olgusunun çok Boyutlu Etkileri ve Türkiye’ye Yansımaları. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 10(2), 218-239. Doi: 10.53306/klujfeas.943416.
- Hart, J. (2014). *Children and Forced Migration. The Oxford Handbook of Refugee and Forced Migration Studies*. (Chapter 30). (pp.383-394), Newgen.
- Işık, O. & Pınarcıoğlu, M. M. (2012). *Nöbetleşe Yoksulluk: Gecekondulaşma ve Kent Yoksulları: Sultanbeyli Örneği*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- İrşi, E. & Sönmez, Ö. F. (2019). Ortaokul Hukuk ve Adalet Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi. *Kastamonu Education Journal* 27(4), 1457-1469. Doi: 10.24106/kefdergi.2928.
- Kalaycı, Ş. (2008). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kao, G., Vaquera, E. & Goyette, K. (2013). *Education and Immigration*. New Jersey: John Wiley & Sons.

- Keys, H. M., Kaiser, B. N., Foster, J. W., Burgos Minaya, R. Y. & Kohrt, B. A. (2015). Perceived Discrimination, Humiliation, and Mental Health: A Mixed-Methods Study Among Haitian Migrants in the Dominican Republic. *Ethnicity & Health* 20(3), 219-240. Doi: 10.1080/13557858.2014.907389.
- Kıroğlu, İ. & Albayrak, R. S. (2017). Yaratıcı Endüstrilerde Yenilikçi İş Davranışı Ölçeğinin Yöneticilere Uygulanması ve Doğrulanması: Reklamcılık Sektörü Örneği. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergisi* 35(35), 111-122.
- Kim, T. K. (2017). Understanding One-Way (ANOVA) Using Conceptual Figures. *Korean Journal of Anesthesiology* 70(1), 22-26. Doi: 10.4097/kjae.2017.70.1.22
- Kiselev, N., Pfaltz, M., Schick, M., Bird, M., Pernille, H., Sijbrandij, M. & Morina, N. (2020). Problems Faced by Syrian Refugees and Asylum Seekers in Switzerland. *Swiss Medical Weekly* 150, 1-11. Doi: 10.4414/smw.2020.20381.
- Kurtuluş, K. (2010). *Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- Lawshe, C. H. (1975). A Quantitative Approach to Content Validity. *Personnel Psychology* 28, 563-575.
- MEB. (2017). *Hukuk ve Adalet Dersi Öğretim Programı*. Erişim Adresi: <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2017111153856850-HUKUK%20VE%20ADALET%20%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20PROGRAMI%201Kas%C4%B1m2017.pdf>, Erişim Tarihi: 04.03.2022
- Moder, K. (2010). Alternatives to F-test in One Way ANOVA in Case of Heterogeneity of Variances (A Simulation Study). *Psychological Test and Assessment Modeling*, 52(4), 343-353.
- Norman, K. P. (2020). Migration Diplomacy and Policy Liberalization in Morocco and Turkey. *International Migration Review* 54(4), 1158-1183. Doi: 10.1177/0197918319895271.
- Oppong, S. H. (2013). The Problem of Sampling in Qualitative Research. *Asian Journal of Management Sciences and Education* 2(2), 202-210.
- Somer, O., Korkmaz, M. & Tatar, A. (2002). Beş Faktör Kişilik Envanterinin Geliştirilmesi-I: Ölçek ve Alt Ölçeklerin Oluşturulması. *Türk Psikoloji Dergisi* 17(49), 21-33.
- Syse, A., Dzamarija, M. T., Kumar, B. N. & Diaz, E. (2018). An Observational Study of Immigrant Mortality Differences in Norway by Reason for Migration, Length of Stay and Characteristics of Sending Countries. *BMC Public Health* 18(1), 1-12. Doi: 10.1186/s12889-018-5435-4.
- Şimşek, A. (2012). Evren ve Örneklem. (Ed.). Şimşek, A. *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2017). *Using Multivariate Statistics*. (7th Ed.) New York: Pearson.
- Tepealtı, F. (2019). Avrupa Birliği'ne Yönelik Türkiye Geçişli (Transit) Göç Hareketleri ve Türkiye'nin Düzensiz Göçle Mücadelesi. *Doğu Coğrafya Dergisi* 24(41), 125-140. Doi: 10.17295/ataunidcd.548941.
- Tunca, H. Ö. (2019). *Türkiye'deki Suriyeli Sığınmacıların Toplumun Güvenlik Algısına Etkisi: Gaziantep ve Balıkesir Örnekleri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

TÜİK. (2022). *İkamet Edilen İl ve Doğum Yerine Göre İller Arası Göç Eden Nüfus*. Erişim Adresi: <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109>, Erişim Tarihi: 21.03.2022

UNHRC. (2020). *Global Trends Forced Displacement*. Erişim Adresi: <https://www.unhcr.org/5ee200e37/>, Erişim Tarihi: 12.05.2022

Wood, W. B. (1994). Forced Migration: Local Conflicts and International Dilemmas. *Annals of the Association of American Geographers* 84(4), 607-634. Doi: 10.1111/j.1467-8306.1994.tb01879.x.

Yang, Z. & Fang, X. (2004). Online Service Quality Dimensions and Their Relationships with Satisfaction: A Content Analysis of Customer Reviews of Securities Brokerage Services. *International Journal of Service Industry Management* 15(3), 302-326. Doi: 10.1108/09564230410540953.

Yıldız, D. & Uzunsakal, E. (2018). Alan Araştırmalarında Güvenilirlik Testlerinin Karşılaştırılması ve Tarımsal Veriler Üzerine bir Uygulama. *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi* 2(1), 14-29.

Yurdugül, H. (2005). *Ölçek Geliştirme Çalışmalarında Kapsam Geçerliği İçin Kapsam Geçerlik İndekslerinin Kullanılması*. İçinde (s. 771-774), XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Denizli.

Yüksel, S., Eroğlu, S. & Özşarı, M. (2016). An Analysis of the Reasons of Internal Migration in Turkey with Logit Method. *Business and Management Horizons* 4(2), 34-45. Doi: 10.5296/bmh.v4i2.10350.

GENİŞLETİLMİŞ ÖZET: Bu araştırma, öğrencilerin aile göç durumu ve göç nedeni değişkenlerinin, Hukuk ve Adalet dersi ile alakalı teorik bilgi ve kazanım düzeyleri üzerindeki etkisini belirlemek için nicel olan fakat deneysel olmayan betimsel ilişkiyel araştırma modeli (Aktaş ve Şimşek, 2014: 34; Creswell, 2008) ile desenlenmiştir. Betimsel ilişkiyel araştırma modeli gereği araştırmada frekans, yüzde, ortalama, standart sapma, t-Testi ve ANOVA kullanılmıştır. Sultanbeyli ilçesindeki Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokullarında 2020-2021 eğitim öğretim dönemi ve 2021-2022 eğitim öğretim döneminde Seçmeli Hukuk ve Adalet dersini alan toplam öğrenci sayısı 2853 (evren), araştırmaya katılım gösteren öğrenci sayısı 446 (örneklem)'dir. Anket uygulamasına toplamda 446 öğrenci katılım göstermesine rağmen yaklaşık 32 anket formu yetersiz bilgi ve rastgele doldurma işlemi yapıldığı için araştırma verilerinden çıkarılmış ve 414 anket değerlendirmeye alınmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında anket yöntemi kullanılmıştır. Anketlerde de veriler ölçeklendirme yöntemi kullanılarak elde edilmektedir (Lawshe, 1975: 566). Nitekim ölçekler ancak dolaylı bir şekilde gözlenebilen değişken düzeylerinin, konu ile alakalı birtakım somut ifadeler yardımıyla ortaya çıkarılmasına ve değişken ile alakalı olarak puan değeri elde edilmesine katkıda sunan maddeler toplamı olarak tanımlanmaktadır (Katılmış, 2010: 159-160; Demirbilek ve Çetin, 2021: 54-55). Bu kapsamda veri toplama aracı olarak "Hukuk ve Adalet Dersinin Teorik Bilgi ve Kazanım Anketi" geliştirilmiştir. Anket yöntemi kullanılan verilerin elde edildiği araştırmalarda, nicel verilere ait geçerlik yapı, kapsam ve görünüş geçerlikleri olmak üzere üç farklı boyutta sağlanmaktadır. Bu araştırmada sadece Kapsam Geçerliği İncelemesi/İndeksi (KGİ) kullanılmıştır. Araştırma anketlerinde yer alan yargılar kendi aralarında anlam bütünlüğü oluşturması ve çözümlenimin yapılabilmesi adına çeşitli ölçek ve alt boyutlara ayrılmaktadır (Somer vd., 2002: 22; Yurdugül, 2005: 772). Bu araştırmada öğrencilere yöneltilen anket uygulaması "Hukuk ve Adalet Dersinin Teorik Bilgi ve Kazanım Anketi" yargıların birbirinden farklı şekilde anlamlandırılması ve sınıflandırılması için de alt

boyutlara ayrılmıştır. "Hukuk ve Adalet Dersinin Teorik Bilgi ve Kazanım Anketi" 21 yargıdan oluşmaktadır. Bu ana ölçekte öğrencilerin Hukuk ve Adalet dersine yönelik teorik bilgi ve kazanım düzeyinin tespiti için; Hukuk ve Adalet Dersine İlişkin Teorik Bilgi, Hukuk ve Adalet Dersine İlişkin Uygulama ve Davranış Eğilimi'nden oluşan iki alt boyuta ayrılmıştır. Daha sonra ölçeklere ait veriler manuel olarak SPSS 26 programı kullanılarak bilgisayar ortamına aktarılmış ve veriler sayısal verilere dönüştürülmüştür. Oluşturulan veri setleri daha önceden belirtildiği gibi alt boyutlarda sınıflandırılmış ve buna göre veri setlerine ait ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Öncelikle "Hukuk ve Adalet Dersinin İçeriği ve Yapısı Anketi"ne ilişkin ortalama ve standart sapma istatistiksel değerlerine ilişkin istatistikler düzenlenmiştir. Buna göre Hukuk ve Adalet dersine ilişkin teorik bilgi ortalama değeri 3,9698 olduğu ve Hukuk ve Adalet Dersine ilişkin uygulama ve davranış ortalama değerinin de 3,7464 olduğu tespit edilmiştir. Bu durum öğrencilerin Hukuk ve Adalet dersine ilişkin teorik bilginin bu derse ilişkin uygulama ve davranışın yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir. Araştırmaya katılanların %50,7'si erkek, %49,3'ü de kadındır. Bu veri ile cinsiyet bakımından araştırmanın katılımcıları arasında yakın bir denge kurulduğu anlaşılmaktadır. Okul türü bakımından katılanların %63,5'i ortaokul, %36,5'i de imam hatip ortaokul öğrencisidir. Sınıf dağılımına göre katılımcıların %45,7'si 6. sınıf, %28'si 7. sınıf ve %26,3'ü de 8. sınıf öğrencisidir. Hukuk ve Adalet dersine ilişkin teorik bilgi ve Hukuk ve Adalet dersine ilişkin uygulama ve davranış alt boyutları aile göç durumu ve göç nedeni değişkenlerine göre değerlendirildiğinde; Öğrencilerin, Hukuk ve Adalet dersine ilişkin teorik bilgileri ile aile göç durumu ve göç nedeni değişkenleri arasındaki farkların anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin, Hukuk ve Adalet dersine ilişkin uygulama ve davranış ortalamaları ile aile göç durumu ve göç nedeni değişkenleri arasındaki farkların anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Aile göç etme (göç var/göç yok) durumuna göre göç etmedik (göç yok) cevabını veren öğrencilerin göç ettik cevabını veren öğrencilere göre Hukuk ve Adalet dersine ilişkin teorik bilgileri ve Hukuk ve Adalet dersine ilişkin uygulama ve davranış düzeylerinin yüksek seviyede olduğu anlaşılmıştır. Göç nedeni değişkenlerinden güvenlik nedenlerine bağlı göçe maruz kalan öğrencilerin hukuka ilgi, hukuk ve adalet dersi ile ilgili teorik, bilgi, tutum ve davranış düzeyleri ailevi nedenler, ekonomik nedenler ve iklimsel etkenlerden daha düşük seviyede sonuçlanmıştır. Nitekim Tunca (2019) güvenlik kaygılarından dolayı göçe maruz kalan Suriyeli sığınmacılara yönelik gerçekleştirdiği araştırmada güvenlik ve adalet algılarının düşük ve güvenlik kaygılarının yüksek olduğunu ayrıca Türk hukuku ile alakalı terimlere de yabancı olduklarını tespit etmiştir. Genel olarak değerlendirme yapıldığında, Sultanbeyli ilçesine ülkemizin çeşitli bölgelerinden 1990'lı yıllardan 2000'li yılların başına kadar Doğu ve Güneydoğu bölgelerinden 2010'dan sonra da ülke dışından özellikle Suriye ve Afganistan gibi ülkelerden güvenlik nedenlerine bağlı göçle gelen ailelerin çocuklarının hukuk ve adalet algısı ve değerleri konusunda yetersiz oldukları anlaşılmıştır. Bu konuda öğretmenlerin dersin niteliğini arttırılması adına çocuklara yönelik olarak; Ders esnasında öğrencilerin sormuş olduğu sorulara oldukça somut ve anlayabilecekleri seviyede cevaplar verme, Hukuk ve Adalet değerleri temalı ortak oyun grupları oluşturma, Anlatılan dersle de ilgili olması durumunda kendilerine ait hayat hikâyelerini dinlemek ve değerlendirmede bulunma ve Polis Merkezi ve Adliye Sarayı gibi kamusal alanlara ziyaretleri gerçekleştirmeleri fayda sağlayabilir.

EXTENDED ABSTRACT: This research was designed with quantitative but not experimental descriptive relational research model (Aktas and Şimşek, 2014: 34; Creswell, 2008) to determine the effect of family migration status and migration cause variables on students' theoretical knowledge and attainment levels related to the Law and Justice

course. According to the descriptive relational research model, frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and ANOVA were used in the study. The total number of students taking Elective Law and Justice courses in Secondary Schools and Imam Hatip Secondary Schools in Sultanbeyli district during the 2020-2021 academic year and the 2021-2022 academic year is 2853 (universe), and the number of students participating in the study is 446 (sample). Although a total of 446 students participated in the survey application, about 32 survey forms were excluded from the research data due to insufficient information and random filling process, and 414 questionnaires were evaluated, although a total of 446 students participated in the survey application. The survey method was used to collect the research data. In surveys, the data are obtained using the scaling method (Lawshe, 1975: 566). As a matter of fact, scales are defined as the sum of substances that contribute to revealing variable levels that can only be observed indirectly with the help of some concrete expressions related to the subject and obtaining a point value related to the variable (Katılmış, 2010: 159-160; Demirbilek and Çetin, 2021: 54-55). In this context, the Theoretical Knowledge and Acquisition Questionnaire of the Law and Justice Course has been developed as a data collection tool. In the researches where the data used in the survey method are obtained, the validity of quantitative data is provided in three different dimensions as structure, scope and appearance validity. In this study, only the Scope Validity Study/Index (CGI) was used. The judgments contained in the research questionnaires are divided into various scales and sub-dimensions in order to create meaning integrity among themselves and to Decipher them (Somer et al., 2002: 22; Yurdugul, 2005: 772). In this research, the questionnaire application directed to the students Theoretical Knowledge and Acquisition Questionnaire of the Law and Justice Course is also divided into sub-dimensions for the interpretation and classification of judgments differently from each other. The Theoretical Knowledge and Acquisition Questionnaire of the Law and Justice Course consists of 21 judgments. In this main scale, in order to determine the level of theoretical knowledge and achievements of students for the Law and Justice course, Theoretical Knowledge for the Law and Justice Course is divided into two sub-dimensions consisting of the Trend of Practice and Behavior for the Law and Justice Course. Then, the data belonging to the scales were manually transferred to the computer environment using the SPSS 26 program and the data were converted into numerical data. As mentioned earlier, the data sets created were classified into sub-dimensions and the mean and standard deviation values of the data sets were calculated accordingly. First of all, statistics on the statistical values of the mean and standard deviations related to the Content and Structure of the Law and Justice Course Questionnaire have been prepared. Accordingly, it was determined that the average value of theoretical knowledge related to the Law and Justice course was 3.9698 and the average value of practice and behavior related to the Law and Justice Course was 3.7464. This situation shows that the theoretical knowledge of the Law and Justice course of the students has a high level of practice and behavior related to this course. 50.7% of the participants in the study were male and 49.3% were female. With this data, it Dec understood that a close balance has been established between the participants of the study in terms of gender. As for the type of school, 63.5% of the participants are middle school students and 36.5% are imam hatip middle school students. According to the class distribution, 45.7% of the participants were 6th graders. Grade level, 28% are 7th graders. 8th grade and 26.3% were on grade level. When the theoretical knowledge of the Law and Justice course and the application and behavior sub-dimensions of the Law and Justice course were evaluated according to the variables of family migration status and migration

Deciency, it was determined that the differences between the theoretical knowledge of the students of the Law and Justice course and the variables of family migration status and migration cause were not significant. It was found that the differences between the students' practice and behavior averages related to the Law and Justice course and the variables of family migration status and the cause of migration were not significant. Dec. According to the students who answered that they emigrated, it was understood that their theoretical knowledge about the Law and Justice course and their level of practice and behavior related to the Law and Justice course were at a high level. The level of interest in law, theoretical knowledge, attitudes and behavior related to the law and justice course of students exposed to migration due to security reasons, one of the variables of the cause of migration, resulted at a lower level than family reasons, economic reasons and climatic factors. Indeed, Tunca (2019) research on migration, security and justice for Syrian refugees due to security concerns exposed to low and high perception of its security concerns of the Turkish law also has determined that the relevant terms are foreign to. Overall evaluation is made when the Sultanbeyli district from various regions of the country in the 1990s, the beginning of the 2000s until 2010, after the eastern and southeastern regions of the country, especially from countries such as Syria and Afghanistan due to security reasons out from the children of parents who had migrated and were insufficient in terms of law and justice, it is clear that the perception of values. In order for teachers to improve the quality of the course in this regard, for children; During the course, students can benefit from giving very concrete and understandable answers to the questions they have asked, creating joint game groups on the theme of Law and Justice values, listening to and evaluating their own life stories if they are related to the lesson, and making visits to public spaces such as the Police Headquarters and the Courthouse.